

Monument als soldats d'Àfrica

Granollers

Ubicació

Comarca: Vallès Oriental
Lloc/Adreça: Cementiri Municipal. Camí del Cementiri, s/n
Alçada: 194

Coordenades:

Latitud: 41.609024637716
Longitud: 2.3001671505597
UTM Est (X): 441688
UTM Nord (Y): 4606604

Classificació

Número de fitxa: 08096 - 219
Àmbit: Patrimoni moble
Tipologia: Element urbà
Estil / època: Contemporani
Segle: XX
Any: 1929
Autoria de l'element: Vicent Navarro (escultor)
Estat de conservació: Regular
Notes de conservació: S'ha conservat parcialment. L'escultura de la Victòria mutilada i amb desperfectes diversos, sobretot a la cara.
Protecció: Inexistent
Tipus de protecció: Inexistent
Accés: Fàcil
Ús actual: Ornamental
Titularitat: Pública
Titular: Ajuntament de Granollers

Fitxes associades:

[Cementiri Municipal / Cementiri Nou](#)

[Plaça de la Corona](#)

Autoria de la fitxa: ARQUEOCIÈNCIA - J. M. Huélamo

Data de registre de la fitxa: dt., 01/01/2002 - 01:00

Autoria de la darrera revisió: Jordi Piñero Subirana

Data de la darrera revisió: dv., 07/06/2024 - 12:50

Descripció

Escultura que formava part del monument als soldats morts en la Guerra del Rif, originàriament emplaçat a la plaça de la Corona i actualment al Cementiri Municipal, concretament al costat de l'entrada. El monument va ser inaugurat el 1929, i les escultures són obra de Vicent Navarro.

L'obra original era molt més gran. L'escultura conservada al cementiri és tan sols l'element que anava adossat a la columna central. Es tracta d'una Victòria alada de marbre, semi-nua i a la qual li manquen els braços. Té una ala trencada.

Originàriament es tractava d'un grup escultòric d'uns 7 m d'alçada que es desenvolupava en tres nivells, sobre un pòdium de dos esglaons. El cos de la base, de pedra, presentava el text al·lusiú al fet històric que commemorava, incloent-hi una relació de les víctimes de la guerra. El segon cos, amb baix relleus al·legòrics als caiguts, estava flanquejat per dues figures femenines d'estil clàssic que representaven la Pàtria i la Immortalitat. El tercer i últim cos presentava una *niké* o Victòria alada que semblava plorar la desgràcia dels morts, amb els braços en alt. És la part que s'ha conservat.

L'escultor Vicent Navarro, conscient que la guerra d'Àfrica de començaments de segle XX havia estat llarga i amb una forta contestació ciutadana, en aquesta obra no homenatja tant la victòria militar, com les víctimes de la guerra. En contrast amb el model clàssic de la Victòria de Samotràcia, exempta i plena de moviment, l'artista proposa una Victòria immòbil, avergonyida i penedida, que gira el cap al cel, com preguntant als déus els motius i la justificació d'aquestes morts (2007: plafó informatiu al costat de l'escultura).

Observacions:

Informació oral Sr. E. Casals i Margall, febrer 2002.

Història

El 5 d'octubre de 1929 es va inaugurar el monument als soldats morts a la Guerra del Rif (1921 – 1926) a l'actual plaça de la Corona. Aquesta plaça s'acabava de remodelar i va canviar totalment d'aspecte. La iniciativa i el finançament del projecte va anar a càrrec dels alcaldes del Vallès, de diputats de la Diputació i de diferents particulars. A la inauguració va assistir-hi el rei Alfons XIII, que era a Barcelona amb motiu de l'Exposició Internacional. La festa va continuar amb un dinar a la fonda Europa, on van ser servits amb vaixel·la de Limoges, cobert d'or i copes de cristall de Baccarat, amb l'escut reial gravat. La veu popular diu que el bisbe de Barcelona es va negar a beneir l'escultura perquè la victòria alada era una dona nua.

La remodelació urbanística va anar a càrrec de M. J. Raspall, llavors arquitecte municipal de Granollers, i el grup escultòric és obra de Vicent Navarro, professor d'escultura de l'Escola de Belles Arts de Barcelona. Al programa de festa Major del 1929 es va publicar la maqueta del monument.

El 1933 i 1934 es van esborrar i canviar les llegendes inscrites, i el 1936 es va enderrocar el monument. Un article a La Gralla justificava l'enderroc "per eliminar el nom del tinent coronel que no va voler tenir el fill a Catalunya". Aleshores les escultures es van traslladar al jardí de l'antic Museu de Granollers, a la casa Molina.

Després de la guerra, el 1943 es va remodelar la plaça, amb una gran plataforma d'escalinata i una creu gegantina dedicada a "los Caidos por Dios y por España". Després de la mort de Franco la plaça va tornar a ser remodelada: el carrer travessava la plaça i la creu quedà instal·lada enfront del quiosc. Uns anys mes tard, l'alcalde Ballús la va fer treure aduint que "les creus al cementiri".

Després de molts anys als magatzems del Museu de Granollers, recentment la part central de l'escultura ha estat instal·lada al cementiri. Es va constituir una comissió de ciutadans de Granollers que treballa per recuperar la memòria d'aquest monument i per restituir aquesta peça artística (2007: plafó informatiu al costat de l'escultura).

Bibliografia

CRUZ I CORRAL, Francesc (1993). *La Festa Major. Granollers, 1857 - 1993*. Col. Coneguem Granollers, Núm. 7, Granollers: Ajuntament de Granollers.

Enllaços d'interès:

[Arxiu Municipal de Granollers. Plaça de la Corona](#)
[Monuments Commemoratius de Catalunya](#)

